

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Mens Authorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

Fogar. & alios Certitudinistas, aut notoriè probabilior juxta P. D. Thyrsi. & alios Probabilioristas. Similiter eo ipso omnis opinio à S. Thom. & Thomistis affirmata, (suppono etiam affirmari prudenter) erit Divo Thom. & Thomistis moraliter certa, aut saltem probabilior. Cum autem alterutra ex contradictoriis necessariò sit in re falsa, eo ipso ex propositionibus contradictoriis moraliter certis, & notoriè probabilioribus tot erunt in re falsæ, quot veræ: ergo evidens est, quòd à certitudine morali, aut à probabilitate veritatis non valeat illatio ad veritatem.

Ne verò præfens Disputatio, cujus materiam à nemine in terminis agitatam ex professo vidi, etiam à plerisque supponatur ut vera; & non nisi ab uno, aut altero Neoterico fuerit solidè tractata, immò negata; ne, inquam, in longum protrahatur, ideo hanc materiam in plures partiar Disputationes, contentus in præfenti probare 1. & 2. conclusionem.

§. II.

Mens Authorum.

SUMMARIUM.

P. Thyrsus asserit necessarium semper judicium directum de veritate, ne peccem, & ut rectè formaliter operer, n. 53.

P. Muniessa ait, debere judicari apud se veram opinionem, quam quis sequitur, n. 54.

Idem sentit P. Eliz. n. 55.

Quid sentiat Fagnanus, Baro, & Fogarinus? n. 56.

Quid Philaletus? n. 57.

Quid Mercorus? n. 58.

Quid alij? n. 59. 60.

Quam stent pro nostris conclusionibus? à n. 61. ad 66.

rari sub solo judicio certo de æquali probabilitate, aut probabilitate, aut certitudine morali objectivè veritatis opinionis, omisso directo subjectivè probabiliori, aut moraliter certo.

Secundus est P. Muniessa *sim.* 6. §. 8. qui n. 69. ait, quòd quia cum judicio de probabilitate stare potest judicium de falsitate, ideo non liceat sub eo operari: at magis ad rem n. 72. ait: Ut homo bonà fide operetur, necesse est non tantum, ut judicet, quòd opinio sit probabilis, seu prudenter affirmetur à multis doctis, sed etiam ut apud se judicet esse veram, & non falsam: siquidem pro munere regulandæ conscientie pluris faciendum est judicium probabile (nempe subjectivè) de veritate, quam judicium evidens de probabilitate, quia cum illo non stat judicium probabile de falsitate opinionis, cum hoc stat. Hæc P. Muniessa, qui etiam vellet necessarium esse judicium de veritate, ut honestè operemur, non tamen videtur opponi primæ nostræ conclusioni; nam exemplificat in judicio evidenti de probabilitate, seu de probabilitate, (per illum enim id tantum est probabile, quòd est probabilius) & negat hoc satis esse sine directo probabiliori de veritate: at non negat se solo satis esse judicium evidens de objectivè certitudine morali veritatis opinionis, omisso directo subjectivè moraliter certo de ejus opinionis veritate: ergo P. Muniessa expressè non opponitur primæ, sed tantum tribus alijs assertionibus. Dixi expressè; cum enim probabilitatem cum certitudine morali, & probabilitatem cum probabilitate confundat, eo ipso quòd negat satis se solo esse judicium evidens de probabilitate, quæ juxta illum est probabilitas, hæc autem juxta eundem est certitudo moralis, consequenter implicite negat, quòd satis se solo sit judicium evidens de objectivè morali certitudine veritatis opinionis; & ideo citavi illum tamquam contradicentem omnibus quatuor nostris assertionibus.

Tertius est P. Eliz. *lib.* 6. qu. 8. qui omnia per verum, & quidem ut in se est, dirigit, & ait, vetari, ne quis in delectu opinionum utatur hac regulâ, *Est probabilis opinio, tueri quis potest, Authore non caret*: ergo si veritas opinionis semper est necessaria, eo ipso solum judicium evidens de certitudine morali, de probabilitate, aut probabilitate objectivè non est satis: ergo P. Eliz. omnibus nostris assertionibus opponitur. Hos tantum, & non alios reperi, qui nostram primam conclusionem negare videantur.

Nam Fagnanus, & M. Baro non negant satis

N. 52. **E**tsi hæc materia, ut indubitata, à plerisque supposita sit, præcipuè à Probabilistis, hodie tamen non desunt Probabilioristæ, qui ei toto conatu resistunt. Reperi autem non nisi valde paucos, qui omnibus præactis conclusionibus se opponunt.

N. 53. **P**rimus est P. D. Thyrsus *dis.* 9. qui negat bonum esse modum dirigendi conscientiam, præscindendo, an opinio sit vera, an falsa; atque adeò necesse esse ut sine dubitatione veram esse judicet opinionem, quam quis sequi intendit. Ecce necessarium asserit esse semper judicium directum de veritate opinionis, & quidem absolutum, determinatum, firmum, & fixum, (his enim terminis utitur) ut quis sine peccato formali operetur; ergo judicat prorsus illicitum operari Tom. III.

fatis se solo esse iudicium evidens de objectivâ certitudine morali veritatis opinionis, suspensio omni iudicio directo subjective moraliter certo de opinionis veritate; sed unice negant satis esse iudicium certum de opinionis probabilitate; quos tamen P. Carden. *tom. 1. disput. 15. n. 246.* impugnât: ergo Fagnanus, & M. Baro non opponuntur primæ, sed tantum reliquis nostris assertio- nibus. Idem dico de Fogarino, qui etiam est Certitudinista.

P. Card.
Fogar.

N. Candidus Philaletus, etsi *qu. 5. pag. 83.* neget satis esse ad operandum iudicium de probabilitate licentiæ, quia cum eo stat iudicium de probabilitate non licentiæ, immo, ut ait *pag. 115.* quia cum iudicio de probabilitate licentiæ stat iudicium de fallitate; at tamen non opponitur secundæ, & multo minus primæ conclusioni, nam unice negat satis esse, ut operemur, iudicium de probabilitate licentiæ; non autem negat satis esse iudicium de probabilitate non licentiæ; ergo non nisi tertiæ, & quartæ opponitur.

N.
57. Philal.

N. M. Mercorus *pag. 48.* non dicit nisi quod Philaletus, ait enim, quia cum iudicio reflexo de probabilitate licentiæ stat aliud de probabilitate non licentiæ, adeoque conscientia tunc manet dubia, cum quâ operari non licet: ergo non negat primam, & secundam nostram conclusionem de sufficienti solius iudicii reflexi evidenti de objectivâ certitudine morali, aut objectivâ probabilitate veritatis opinionis, ut recte operemur; sed unice negat satis esse iudicium de æquali, aut minori probabilitate, quia cum iudicio de probabilitate licentiæ stat iudicium de probabilitate non licentiæ. Idem dico de M. Goneto.

N.
58. M. Mer.

M. Gon.

N. Tandem de aliis Certitudinistis, aut Probabilioristis idem sentio: nam Certitudinistæ non negant satis se solo esse iudicium evidens reflexum de objectivâ certitudine morali veritatis opinionis; sed unice negant satis, five se solo, five non se solo, esse iudicium de quacumque, etsi maiori probabilitate; si enim per illos iudicium directum subjective probabilius non est satis, multo minus sat erit evidens reflexum de objectivâ probabilitate. Probabilioristæ autem non negant satis se solo esse evidens de objectivâ probabilitate veritatis opinionis iudiciū, (excepto P. Thyrsio, & P. Muniesiâ) sed unice negant satis, five se solo, five non se solo, evidens de æquali, aut minori probabilitate iudicium; si enim non est satis iudicium directum subjective, æquè, aut minus probabile de veritate, multo minus satis erit evidens reflexum de æquali, aut mi-

P. Thyrs.
P. Mun.

nori, objectivâ probabilitate veritatis opinionis.

Quare non nisi P. D. Thyrsius, P. Munies. N. P. Eliz. omnibus nostris quatuor conclusio- nibus opponuntur, quatenus necessitantur semper ad habendum iudicium directum, saltem probabilius, de veritate opinionis. Primæ autem nemo alius opponitur. Secundæ non nisi Certitudinistæ; si enim negant sufficere iudicium directum subjective probabilius, multo magis negare debent sufficere solum evidens reflexum de objectivâ probabilitate. Tertiæ, & quartæ non nisi Probabilioristæ; nam eò ipso quod negant licitum sequi æquè, aut minus subjective probabilem, eò magis negare debent satis esse reflexum de objectivâ æquali, aut minori probabilitate veritatis opinionis iudicium, five separatim, five unitum iudicio directo subjective æquè, aut minus probabili.

At pro nostris assertio- nibus stant 1. ferè N. omnes Probabilistæ, tum qui affirmant intel- lectum posse physice assentiri minus probabili; tum qui hoc negant, adhuc tamen tuentur licitum sequi minus probabilem, as- sumendo pro regulâ immediatâ conscientie ipsum iudicium evidens reflexum de licito usu cuiusvis opinionis, five moraliter certæ, five objective magis, aut æquè, aut minus probabilis de veritate opinionis.

Stant 2. quotquot pro obedientia militant N. obligando subditum, ut operetur juxta opi- nionem sui Superioris, quæ sæpe est subdito etiam post Superioris præceptum, aut con- silium non tantum minus probabilis, sed falsa: in quo casu subditus si non potest as- sentiri physice opinioni sibi minus probabi- li, aut propriam sibi probabiliorem dimitte- re, ut sæpe accidit, regularur proximè à iudicio evidenti, quod parendum sit Superi- ori, quoties præcipit opus certò probabi- liter licitum: & quidem ita regularur ab hoc solo iudicio reflexo, quod honestum, immo obligatoriū sit exequi opus sibi certò probabi- liter, etsi minus, licitum, Superiore præci- piente, ut omne iudicium directū de veritate omittat, nam opinio directā de veritate, seu de licentiā est subdito minus probabilis; adeoque illi, vel non potest physice assenti- ri, ut plures etiam Probabilistæ docent, vel non potest licite, ut omnes Probabilioristæ docent; vel si physice, & moraliter, seu li- cite potest, non tamen tenetur, ut nos do- cemur.

Stant 3. quotquot judicant Confessarium N. posse, immò teneri absolvere penitentem 63 consequentem oppositam suā: talis enim Con- fessor nec physice, nec licite potest juxta Proba-

SECTIO III.

Rationes prima, & secunda nostra Conclusionis.

§. I.

Rationes prima.

SUMMARIUM.

Quia nullum reflexum evidens de objectivâ morali certitudine potest esse falsum; plurima vero subjectivè moraliter certa sunt falsa, n. 67. Si daretur lex obligans ad formandum semper judicium moraliter certum, talis lex esset in damnum intellectus, n. 68.

Ex judicijs moraliter certis contradicentibus tot sunt falsa, quot vera, n. 69. 70.

Aggrefero, quod judicia de re incerta inter TT. vocentur certa. Cur? n. 71.

Fictitia est talis certitudo moralis, ibid.

Quia ostendi non potest insufficientia solius judicii reflexi; immo a me ostenditur sufficientia, n. 72. 73. 74. 75.

PRobatur 1. quia ex unâ parte nullum judicium evidens de objectivâ morali certitudine veritatis opinionis potest esse falsum, ne quidem materialiter, nam ejus objectum supponitur evidenter verum: sed objectum judicii reflexi evidenter de morali certitudine veritatis opinionis est ipsa certitudo moralis evidenter vera: ergo judicium illud est evidenter verum: ergo nullum judicium reflexum evidens de objectivâ morali certitudine veritatis opinionis potest esse materialiter falsum. Ex aliâ parte ex judicijs subjectivè moraliter certis non tantum quodlibet potest esse materialiter falsum, cum nullum habeat ex se essentialem connexionem cum veritate, immo ex judicijs directis subjectivè moraliter certis sibi contradicentibus, etsi quodlibet suo Patrono videatur invincibiliter verum materialiter, attamen ex illis tot sunt materialiter in se falsa, quot sunt in se materialiter vera: ergo si attendatur utrumque judicium, unum reflexum evidenter verum de objectivâ certitudine morali veritatis opinionis; aliud directum subjectivè moraliter certum de veritate ejus opinionis; præponendum videtur judicium reflexum evidenter verum de suo objecto, judicio directo certo moraliter subjectivè vero de suo objecto, sæpe tamen materialiter falso. Si ergo, juxta Adversarios, judicium directum moraliter subjectivè certum de veritate opinionis est se solo regula conscientie; immo ita est se solo regula conscientie, ut juxta Certitudinistas nullum judicium, quod saltem non sit moraliter certum de veritate,

Sij possit

Probabilioritas assentiri opinioni sibi minus probabili sui pœnitentis: in quo casu Confessor ad volitionem absolvendi pœnitentem probabilius judicantem se non tene-ri restituere, ducitur, non à judicio directo sibi probabiliori de obligatione restituendi, hoc enim dicitur absolvendum non esse; rursus non ducitur à judicio directo sibi minus subjectivè probabili de non obligatione restitutionis, nam Confessor tale judicium directum concipere non potest juxta Probabilioritas; ergo unice ducitur à solo judicio evidenti de objectivâ probabilitate veritatis opinionis pœnitentis, dictante eidem Confessorio licitum sibi esse absolvere pœnitentem judicantem apud se ipsum probabilius, se non teneri restituere, etsi Confessor nec judicet teneri, nec judicet non teneri; immo si directe judicat, judicat teneri.

Stant 4. quotquot licitum tuerentur sequi alienam certo probabilem, tam omisso, quam retento judicio proprio; hi enim ducuntur à judicio asserente licitum sequi certo probabilem, sive omisso, sive retento judicio directo sibi subjectivè probabiliori de opinionis falsitate; ergo multo magis docebunt licitum sequi alienam certo, sibi tamen minus probabilem, omisso judicio directo sibi subjectivè probabiliori de falsitate opinionis, & omisso judicio directo sibi subjectivè minus probabili de veritate opinionis; atque adeo docebunt licitum operari sub solo judicio evidenti reflexo de certâ objectivâ probabilitate, etsi minori veritatis opinionis alienæ.

Stant 5. quotquot omnem errorem etsi materialem à proprio intellectu avertere conantur, & exquisitâ prudentiâ gaudent; hi enim in rebus incertis omne judicium directum æquè, aut minus probabile, & probabilius, immo moraliter certum suspendunt, & contenti sunt solo evidenti reflexo judicio de objectivâ veritatis opinionis certitudine morali, aut probabilitate, sive maiori, sive æquali, sive minori. Hi autem sunt Deipara, Angeli, Beati, & Viri eximie sanctitatis.

Demum adeo constans est nostra doctrina tum apud Probabilitas, tum apud omnes TT. ut illi quidem illam ne quidem in dubium vocent; isti autem sæpissimè resol- yunt dubia, sive speculativa, sive moralia per solam probabilitatem maiorem, aut æqualem, aut minorem; suspensio omni prorsus judicio directo de veritate rei speculativa, aut morali. Plurimos autem infra daturus sum, qui simili modo reflexo utuntur, suspensio omni prorsus judicio directo de rei veritate.

Tom. III.